

Vrijdag 3 mei 1918 – ochtendeditie

De grote slag in Frankrijk.

Parijs, 2 mei. De vijand heeft zijn geschutwerkzaamheid gisteren voortgezet en toonde zich slechts op enkele punten bedrijvig. Ten gevolge van de bloedige nederlaag, die de Duitsers de 29^e april hebben geleden, is de slag in Vlaanderen tot staan gekomen. Het front bevindt zich thans in bijzonder gunstige omstandigheden voor een definitieve tegenstand. Over de plannen van de vijand blijft de onzekerheid voortduren. Geen der beide tegenstanders zal zijn kaarten tonen. Men kan zelfs niet de minste voorspelling doen naar aanleiding van de geschutwerkzaamheid, die zich op verschillende punten openbaart zonder ergens een bijzondere intensiteit te verkrijgen.

De Belgische regering en het activisme.

Havre, 2 mei. In een interview over de Vlaamse kwestie heeft minister Helleputte het volgende medegedeeld: ge zegt dat men mijn rede ter gelegenheid van de verjaardag van de Koning verschillend heeft uitgelegd. Dit is zeer wel mogelijk, doch ik vrees dienaangaande niets, daar de tekst door verscheidene bladen is openbaar gemaakt en iedereen het voorval tot zijn ware verhoudingen terug kan brengen. Het spreekt vanzelf dat ik het activisme met alle kracht bestrijd. Ik heb nooit de gelegenheid laten voorbijgaan om dit te zeggen en het is zeer natuurlijk dat ik dit heb gedaan op de verjaardag van de koning. De activisten zijn er, goddank, niet in geslaagd hun slechte voornemens ten uitvoer te brengen; ze zijn te pletter gelopen tegen de vaderlandslievende trouw der bevolking en tegen de volmaakte verstandhouding tussen de uitgeweken Walen en Vlamingen, zowel als tussen de Vlaamse en Waalse soldaten aan het front. Ik ben geen ogenblik van mijn gedragslijn afgeweken. Ik wijs

elke poging van de hand, of ze van Waalse of Vlaamse zijde komt, om in België hervormingen tot stand te brengen met behulp van de vijand. Het talenvraagstuk behoort tot de binnenlandse politiek. Het is aan ons, Belgen, om het zelf op te lossen. En ik heb de absolute overtuiging dat we het op een duurzame wijze zullen oplossen. Degenen onder onze landgenoten, die zich de moeite hebben gegeven om diep in het talenvraagstuk door te dringen met het streven om de toekomst van het land door de eenheid te verzekeren, stemmen heden overeen om toe te geven dat de oplossing bestaat in de verwezenlijking van een volkomen gerechtelijke en feitelijke gelijkheid tussen onze twee nationale groepen, Walen en Vlamingen, zowel als tussen de taal van deze groepen. De Vlaamse en Waalse bevolkingen moeten elk met hun taal en eigen gezag op intellectueel gebied, alsmede in hun materiële ontwikkeling te krijgen. In de beide taalgebieden moet de morele eenheid der sociale klassen door de gemeenschap van taal worden verzekerd en elke taalgroep moet in ons openbaar leven dezelfde vrijheid en dezelfde eerbied genieten.

Dit programma van nationale eenheid is gemakkelijk te verwezenlijken; het tast de vrijheid, noch de rechten van personen aan, doch het verzekert, op het gebied der taal, aan alle burgers, behalve de gelijkheid van rechten, de gelijkheid ten opzichte van de noodzakelijke hulpbronnen, die elke Belg in staat zal stellen om zijn krachten en zijn maximum aan kennis aan de grootheid van het land te wijden.

Dit programma is trouwens noch persoonlijk, noch nieuw. Het is het programma, dat onlangs in het schitterende protest van de Vlaamse persoonlijkheden en verenigingen in het bezette land tegen de kuiperijen der activisten is geformuleerd. Het is ondertekend door mannen van verschillende politieke richting, zoals de hoogleraren E. Vliebergh en August Vermeylen en de afgevaardigde Louis Franck en Borginon. Ik vind het weer in het eerste nummer van januari 1918

van het Vlaams-Belgisch verbond, orgaan van de vereniging van die naam, welke in Nederland door van Cauwelaert en Hoste is opgericht. Deze overeenstemming is niet verwonderlijk, daar het programma van de oorsprong van de Vlaamse Beweging zelf dateert.

Wat mij betreft, ik heb het lang voor de oorlog en gedurende mijn loopbaan verdedigd. Indien het vroeger had gezegevierd, zou het land veel onenigheid bespaard gebleven zijn. Het is niet door onze landgenoten bestudeerd en de Vlamingen zijn overigens zo onverstandig geweest om het de Walen niet voldoende te doen kennen. Een aantal van dezen hebben er zich bij aangesloten, zodra ze er kennis van hadden genomen. De misdaad van de activisten is geweest, om zich tot Duitsland te wenden, teneinde bepaalde gedeelten van het programma, alsmede hervormingen te verwezenlijken, die de Vlamingen nooit hebben gevraagd.

In het Belgisch dagblad geeft L. du Castillon een uiteenzetting van de verschillende stromingen, die tijdens de oorlog in de Vlaamse beweging tot uiting zijn gekomen. We ontleen er een en ander aan:

Belgicisten: de overgrote meerderheid der Vlamingen, in en buiten België, staat achter de enige nationale regering van koning Albert. Die loyale Vlamingen, aan wie men geen afstand noch verloochening van hun Vlaamse gedachten heeft gevraagd, evenmin als aan de aanhangers van onze politieke partijen, blijven als deze, stipt de godsvrede trouw. Ze wachten de bevrijding van België af om hun eisen te doen gelden en voldoening te verkrijgen langs grondwettelijke weg. De taalpolitiek van Duitsland in België, de separatistische politiek der activisten, de lessen en ondervindingen van de oorlog, hebben hen overtuigd, dat de staatkundige eenheid van België, gesteund op de gelijkheid van beide stammen, die het rijk uitmaken, onontbeerlijk is voor het herstel, het voortbestaan en de toekomst van het Belgische vaderland, alsook van de rust en vrede in

Europa. Het spreekt dus vanzelf, dat het taalseparatisme, onder welke vorm ook, bij hen uit den boze is en dat zij er zich principieel tegen verzetten.

Het Belgisch Dagblad vertegenwoordigt de denkbeelden der belgicisten.

Passieven en activisten: indertijd verdeelde men de Vlamingen in twee groepen, de passieven en de activisten. Die benamingen zijn niet meer juist. De passieven van vroeger zijn activist geworden naarmate de oorlogskans zich ten gunste van Duitsland wijzigde en de schijnbare macht der activisten in het bezette land toenam, ten nadele van België.

Opportunisten: eens noemde men passieven de volgelingen van de kamerleden van Cauwelaert, Vandeperre en Huysmans in het buitenland. Thans zijn zij eenvoudig opportunisten geworden. Ze zeilen in de wateren van het activisme, al laveren ze nog langs de Belgische kant. Huysmans, die vóór Stockholm beweerde dat de activisten niets betekenden, is sindsdien aanhanger van een soort bestuurlijke scheiding in het ministerie van wetenschappen en letteren geworden en voorstander van het internationaliseren van de Vlaamse kwestie op het vredescongres. Van Cauwelaert vindt ook geen bezwaar in de internationalisering der Vlaamse kwestie. Tevens gaat hij verder op separatistisch gebied dan zijn vriend en strijdmakker Huysmans. Hij deinst er niet voor terug het Belgisch leger thans reeds te verdelen in Vlaamse en Waalse regimenten, zoals hij ook thans bij eenvoudige decreetwet andere ingrijpende hervormingen op taalgebied wil afdwingen door hun agitatie onder de Vlaamse geïnterneerde militairen, die hij aanzet om politiek mee te doen, hetgeen verboden is.

Unionisten en Jong Vlamingen: de activisten zelf zijn in twee hoofdgroepen en tal van sekten verdeeld. De Unionisten zijn aanhangers van de bestuurlijke en politieke scheiding. Het verband tussen Vlamingen en Walen kan slechts economisch zijn. De Unionisten, die de kleine minderheid van de Raad van Vlaanderen uitmaken, zijn vooral Antwerpenaars. Culturele en politieke scheiding is hun leuze. Hun orgaan is het weekblad De Eendracht en de Gazet van Brussel. De Jong Vlamingen, de (Vlaamse) Sinn-Feiners, zijn de radicalen. Zij zijn niet alleen aanhangers van de bestuurlijke scheiding, die hun een reactionaire maatregel lijkt, maar van de politieke zelfstandigheid van Vlaanderen, als staat, hertogdom, koninkrijk of republiek, zonder België, wiens naam zelf moet verdwijnen en gans afgescheiden van het Walenland. Die radicalen zijn geen voorstanders van een Zollverein met Duitsland. Onder de meest bekende Jong Vlamingen bevinden zich René de Clercq, de Cneudt, Verhulst en August Borms. De organen der Jong Vlamingen zijn Het Vlaamse Nieuws en Ons Land. De meeste activisten zijn Groot-Nederlanders en verkeren in de waan dat Nederland kan en zal helpen om de Vlaamse strijd te doen zegevieren, desnoods met een diplomatieke of militaire tussenkomst in België.

Vrijdag 3 mei 1918 – avondeditie

De grote slag in Frankrijk.

Berlijn, 3 mei. Officieel middagbericht. In enige vakken van de slagfronten leefde de werkzaamheid van de artillerie op. Op krachtige werkzaamheid van de artillerie liet de vijand gedeeltelijke aanvallen volgen ten zuiden van Villers-Bretonneux op de westelijke oever van de Avre. Bij een tegenaanval maakten wij gevangenen.

Londen, 3 mei. Officieel ochtendbericht: In de buurt van Villers-Bretonneux zijn gisteravond plaatselijke gevechten in ons voordeel geleverd. Ten zuiden van Atrecht en ten oosten van St. Venant hebben wij geslaagde aanvallen gedaan, waarbij 10 gevangenen en vijf machinegeweren door ons genomen zijn. Vannacht was de artillerie aan weerszijden bedrijvig tussen Givenchy en het bos van Nieppe, in de buurt van Loker en ten zuiden van Ieper.

Londen, 2 mei. Reuters bijzondere correspondent aan het Britse front in Frankrijk seint vandaag: Gisteren hebben wij ten zuiden van de Avre een geslaagde plaatselijke onderneming ten uitvoer gebracht, waarvan het resultaat was, dat wij onze linie over een breedte van 1 km 400 meter vooruit konden brengen.

Het is welhaast zeker, dat de vijand is gedeprimeerde, doordat hij, na de inneming van de Kemmelberg niet verder heeft kunnen opschieten. Gevangenen zeggen, dat er veel te veel van de Duitse troepen wordt geëist, vooral in verband met het beperkte rantsoen, dat hen wordt verstrekt. Ook is het de vraag of de Duitse rekrutendepots wel zo gevuld zijn, als wordt beweerd. De 11^e reservedivisie bijvoorbeeld, die hevige verliezen heeft geleden, heeft geen aanvulling ontvangen sedert ze de 9^e april in hevig gevecht is geweest. De gevangenen zeggen, dat deze divisie, al wordt ze voortdurend in de gevechtslinie gehouden, geen aanval kan doen, omdat ze is herleid tot een geraamte van hetgeen ze aanvankelijk is geweest.

Londen, 3 mei. De Daily Mail zegt: Het beste teken is op het ogenblik, dat al het Duitse gepraat over de "Keizerslag" opgehouden heeft, vermoedelijk wegens de verliezen, die de vijand geleden heeft. Als de Duitse staf zich niet zeker had gewaand van de overwinning, dan zou men die slag nooit zo hebben durven noemen. Duitsland kan echter nooit meer zulke voordelen genieten als in de jongste gevechten. De

militaire deskundigen van de Duitse bladen krijgen nu wenken, om het Duitse volk en leger te waarschuwen, dat een nieuw Sedan tegenwoordig onmogelijk is, dat de slag gerekt moet worden, dat leper heel sterk is en dat Engeland hard vecht. Van de Verenigde Staten wordt met geen woord gerept. Maar de voorhoede van het Amerikaanse leger komt reeds in Frankrijk aan en de kranige verrichtingen van de Amerikaanse troepen te Montdidier zijn een voorproefje van hetgeen men kan verwachten, als de Amerikanen op Europese bodem miljoenen sterk zullen zijn.

Berlijn, 3 mei. Nadat reeds in de nacht, voorafgaand aan de 30^e april, drie krachtige vijandelijke aanvallen ten noorden van Dranouter, deels door vuur, deels door tegenaanvallen, waren afgeslagen, kwam op de dag van de 30^e 's ochtends om half elf een nieuwe vijandelijke aanval tegen onze linies ten westen van Dranouter tot ontwikkeling, die in het frontaal vernietigingsvuur reeds voor de Duitse infanteriestellingen werd gefnuikt. Om half vijf na de middag begon plotseling nieuw sterk artillerievuur tussen Bruloze en een punt ten westen van Dranouter. Daarop volgde een vijandelijke aanval in diepe gelederen, die mede onder zware verliezen voor de vijand werd afgeslagen. Niettegenstaande hun gebrek aan succes, zagen de Fransen niet van hun wanhopige aanvalspogingen af. Tegen 10 uur in de avond liepen ze nogmaals op dezelfde plaats storm. Ook deze aanval werd voor de Duitse linies in bloed gesmoord.

Berlijn, 3 mei. De berichtgeving van de Trans-Oceaan dienst meldt: Op het slagveld in Vlaanderen heeft de vijand sterke aanvallen ondernomen tegen onze stellingen bij Langemark, ten noorden van het dorp Kemmel, en vooral (zesmaal achtereen) tegen onze linies ten westen van het dorp Dranouter. Al deze aanvallen zakten onder bloedige verliezen in elkaar.

Nieuwe Franse strijdkrachten, die in de slag werden geworpen, moesten bij Dranouter, in de strijd voor het prestige van Engeland, hevig bloeden. Aanvallen, die zonder consideratie voor mensenlevens ten uitvoer werden gebracht, en die bewijzen, welke waarde de vijand toekent aan de stellingen, die hij daar in de buurt verloren heeft, hebben, doordat alle kostbare stormlopen vergeefs waren, er alleen toe bijgedragen de vernieling van de vijandelijke strijdkrachten, die het oogmerk vormt van de Duitse legerleiding, te verhaasten.

Havre, 2 mei. Vandaag komt er over Engeland een afvaardiging van het Amerikaanse verbond van de arbeid te Havre aan. Ze zouden door de leden van het Belgisch ministerie ontvangen wordt. Minister Carton de Wiart zal haar aan een maaltijd uit naam van de regering welkom heten.